

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E EKONOMISË, KULTURËS DHE INOVACIONIT
AGJENCIA KOMBËTARE E ARSIMIT, FORMIMIT PROFESIONAL DHE
KUALIFIKIMEVE

PROGRAM ORIENTUES PËR PROVIMIN E
MATURËS SHTETËRORE PROFESIONALE

TEORIA PROFESIONALE E INTEGRUAR:
KUALIFIKIMI PROFESIONAL “BIZNES”
(Shkolla “Harry Fultz”)

Tiranë, 2024

1. Udhëzime të përgjithshme

Ky program orientues ndihmon në përgatitjen e nxënësve për Kualifikimin Profesional “**Biznes**”, 4 vjeçar, për provimin e detyruar “Teori profesionale e integruar” të Maturës Shtetërore Profesionale. Ai synon orientimin e përgatitjes së nxënësve nëpërmjet përqendrimit në njohuritë dhe aftësitë më të rëndësishme të lëndëve teorike profesionale. Njëherazi, ndihmon edhe në verifikimin paraprak të përgatitjes përfundimtare të nxënësve sepse mundëson zhvillimin e testeve përmbledhëse. Programi orientues për provimin e “Teorisë profesionale të integruar” bazohet në:

- Programet e lëndëve teorike profesionale të Kualifikimit Profesional “Biznes” (klasa e 10-të, e 11-të, e 12-të dhe e 13-të).
- Udhëzimin e përbashkët të MAS dhe MFE nr. 27, datë 12.12.2023 “Për organizimin dhe zhvillimin e provimeve të Maturës Shtetërore dhe Maturës Shtetërore Profesionale 2024”.

Në të përfshihen njohuritë dhe aftësitë më të rëndësishme të këtyre programeve dhe që janë në themel të formimit teorik profesional të nxënësit.

2. Udhëzime për zbatimin e programit

Ky program duhet shqyrtuar me kujdes sepse evidenton dhe përforcon njohuritë teorike, por dhe aftësitë e nxënësve për aplikimin e njohurive në situata të njohura e të reja, analizën dhe vlerësimin e këtyre situatave. Specialistët e përfshirë në hartimin e bankës së pyetjeve dhe tezës së provimit të “Teorisë profesionale të integruar”, nuk duhet të përfshijnë për vlerësim tema mësimore që nuk janë parashikuar në këtë program. Përgatitja e nxënësve për provim të bëhet në mënyrë të vazhdueshme dhe duke përdorur një larmi metodash dhe mjetesh.

Qëllimi i provimeve të Maturës Shtetërore Profesionale është vlerësimi i të nxënësve dhe arritjeve si dhe përzgjedhjen e nxënësve për arsimim të mëtejshëm.

Gjatë punës për përgatitjen e nxënësve për provimin e detyruar “Teori profesionale e integruar” të Maturës Shtetërore Profesionale, është e rëndësishme që herë pas here mësuesi të zhvillojë teste të nxënësve të tij, me teste që mund t’i hartojë vetë duke u bazuar në modelet e mëparshme të testeve të Maturës Shtetërore për teorinë profesionale.

Testi për Kualifikimin Profesional “**Biznes**” do të ndërtohet në mënyrë të tillë ku të jenë të përfshira të tri nivelet e vështirësisë: niveli bazë, niveli mesatar dhe niveli i lartë. Njëkohësisht, edhe shpërndarja e pikëve në test do të jetë në varësi të përqindjeve që zë çdo nivel. Gjatë hartimit të njësive të testit duhet të mbahen parasysh kërkesat ndaj nxënësit, në kurrikulat përkatëse, të temave dhe çështjeve të përzgjedhura në këtë program.

Ky program përmban rreth **30%** të vëllimit të përgjithshëm të lëndëve të kulturës profesionale. Në këtë program janë përfshirë ato lëndë, të cilat përbëjnë bazën kryesore dhe thelbësore për formimin profesional të nxënësve.

Nxënësit duhet të kenë parasysh se lënda, e cila ka peshën më të madhe në këtë program orientues të Maturës Shtetërore Profesionale, në test do të përfaqësohet nga një numër më i madh pyetjesh.

3. Lëndët dhe temat përkatëse

Në programin orientues të provimit të “**Teorisë profesionale të integruar**” në kuadrin e provimit të detyruar “Teori profesionale e integruar”, të Maturës Shtetërore Profesionale, për Kualifikimin Profesional “**Biznes**“, do të përfshihen programet e lëndëve profesionale të mëposhtme:

1. Kontabilitet, kl.11, kl. 12 dhe kl.13
2. Menaxhim, kl.13
3. Ekonomiks, kl.11, kl. 12 dhe kl.13

Tabela 1: Lëndët profesionale të përfshira në programin orientues dhe peshat e tyre përkatëse janë si më poshtë, duke konsideruar vëllimin dhe rëndësinë e tyre në formimin profesional të nxënësve.

Nr	Lënda	Vëllimi i orëve për çdo lëndë	Peshat në %
1	Kontabilitet	119	45
2	Menaxhim	59	22
3	Ekonomiks	89	33
	TOTALI	267	100%

Temat sipas lëndëve janë:

- a) “**Kontabilitet**”, kl. 11, kl. 12 dhe kl 13: **(119 orë)**
- Nisja e një vetëpronësie 7 orë
 - Ndryshimet që ndikojnë në kapitalin e pronarit 6 orë
 - Analizimi i transaksioneve në debi dhe kredi 6 orë
 - Regjistrimi i transaksioneve në ditar 5 orë
 - Deklaratat financiare për një vetëpronësi 8 orë

• Përgatitja e borderove	10 orë
• Kontabilizimi i borderove dhe taksave në bordero	10 orë
• Deklaratat financiare për një biznes të organizuar si partnership	8 orë
• Regjistrimi i blerjeve dhe pagesave në cash për një korporatë	13 orë
• Fatura blerje-shitje. TVSh e mbledhshme - e zbritshme. Fleta doganore	13 orë
• Planifikimi i inventareve dhe Vlerësimi	7 orë
• Shoqëria aksionere	6 orë
• Kontabiliteti i biznesit tregtar	6 orë
• Kosto dhe elementët e saj	6 orë
• Prodhimi dhe shpenzimet e tij	8 orë
b) “Menaxhim”, kl.13:	(59 orë)
• Hyrje në menaxhim	3 orë
• Aftësia e marrjes së vendimeve	8 orë
• Bazat e planifikimit	5 orë
• Strategjia dhe drejtimi strategjik	4 orë
• Organizimi i punës	6 orë
• Struktura organizative	7 orë
• Personeli	8 orë
• Motivimi	6 orë
• Lidershipi	5 orë
• Drejtimi i konfliktit dhe i stresit	7 orë
c) “Ekonomiks”, kl. 11, kl. 12 dhe kl 13:	(89 orë)
• Kërkesa, oferta dhe tregjet e produkteve	8 orë
• Elasticiteti	4orë
• Prodhimi dhe kosto	4orë
• Strukturat e tregut	14 orë
• Faktorët e tregut (tregu i punës, interesi, renta dhe fitimi)	12 orë
• Produkti i brendshëm kombëtar	5 orë
• Ekuilibri makroekonomik	5 orë
• Inflacioni dhe papunësia	6 orë
• Politika fiskale	7 orë
• Paraja dhe bankat	7 orë
• Politika monetare	7 orë

- Çfarë studion ekonomia (pamjaftueshmëria, KMP, etj.) 5 orë
- Konsumatori në ekonominë e tregut 2 orë
- Fillimi i një biznesi dhe financimi i tij 3 orë